

Womhaj Bóh!

Cziklo 19.
9. meje.

Lětnik 7.
1897.

Serbske njeđzelske łopjenka.

Wudawaju ƚo kóždy ƚobotu w Esmolerjez knihicziščezetni w Budyschinje a ƚu tam dostacź ƚa sčtwórtlětnu pšchedplatu 40 nr.

Jubilate.

Jan 16, 16—23.

W našchim dženšniščim sčzenju staji našch sboźnik ƚwójim wučomnikam waźne ƚłowo pšched woczi: „Po malej ƚhwili njebudzecze wy mje widzić, a po malej ƚhwili budzecze wy mje widzić.“ Tuto ƚłowo woni nješrohmiču a dźachu: „my njewěmy, sčto wón rěczi.“ Tón Snjes pať widziwšchi, so ƚo jeho woprašecź chzychu, dźesche ł nim: „Wot teho wy ƚo bjes ƚobu woprašujecze, so ƚym prajil: „po malej ƚhwili njebudzecze wy mje widzić a pať po malej ƚhwili budzecze mje widzić. Sawěrnje, sawěrnje, ja praju wam: Wy budzecze plaćacź a žaloščezicź, ale ƚwět ƚo budze wješelicź; wy pať budzecze šrudni, ale wašcha šrudoba budze ƚo do wješela pšchewobroczić.“ Ale njesda ƚo wam tuto Snjesowe wukładowanje runje tať czeźke bycź, tať to ƚłowo ƚame: „po malej ƚhwili.“

„Po malej ƚhwili“ dopomni ƚo na to w czašu wješela! To běšche krotki czaš do jeho ƚmiercze, jaťo tón Snjes tuto ƚłowo ƚwójim wučomnikam pšchedpołožiwšchi dźesche: „Ja mam wam hišcze wjele prajicź, ale wy jo něť nje-mózecze šnješč“, i tutymi ƚłowami poťasuje tón Snjes ƚwójich wučomnikow na to najczeźšcše, sčtož jich potřećicź dyrbjesche. Njeběšche tón Snjes jim jich jene a wsčitko? Njewotpoczowasche na nim jich žyła nadžija? A něťko poťasuje wón i tymi ƚłowami jich na tón czaš štyšnosće, plaćanja a žaloščzenja. Woni njemóžachu wsčitko prawje šrosymicź, ale tón Snjes chze jim puć ł pošnaczu poťasacź;

pomaťku dyrbja ƚo wučomnizy na to pšchihotowacź, so ƚwojeho lubowaneho mišchtra bóršy wopušczić maju. A teho dla chze tón Snjes jim to ƚłowo do wutroby ƚa-piřacź: „po malej ƚhwili njebudzecze mje widzić.“

Šať je tón Snjes i tymi ƚłowami: „po malej ƚhwili“ tehdom ƚwójich wučomnikow na czaš tyšnosćow poťasať, tať chze wón teź nať poťasacź na to „po malej ƚhwili“, na to dopomni ƚo w czašu wješela. Njeje runje hušto šemške šbože, kotrež cźłowjeľa wot Boha wotwobroczi? Šať hušto štupi na měšto poniźneje dźaťownosće njeđaťowna hordosć, a na měšto woporniweje lubosće ƚamopašchna štwjerđzenosć? Njech twoja wutroba štajnje kędźbuje na njewobštainosć šemškeho šboža; šchleńza a šbože, tať rucze ƚo rošlamatej a hdyž ƚy dženša czerštwy a štrowy, jutše tebe ƚnawo do tašczeľa połoža. Šať rucze móže ƚo wješele do šrudoby pšchewobroczić. Mróćzele ƚo bóršy hromadže šcžahnu a blyški i mróćzelow dele ƚapaju a plómjo šaniczi wobšedženištwu a kubło. Po malej ƚhwili leži tam šanicžene wješele a šbože. — O so bychmy ƚo hušto na to dopomnili, so bychmy poniźni a šměrni wostali w šbožu a we wješelu tuteho žiwjenja a dźaťowni pšhecziwo Bohu, wot kotrehož wsčitkón dobry a doťonjany dar wukhadža. „Po malej ƚhwili“ dopomni ƚo na to w czašu wješela!

Šaťo našch Snjes a sboźnik wumrjel běšche, buchu wučomnizy a te žony, kiž teho sboźnika lubowachu, šrudni. Woni plaćachu, ale ƚwět wješelesche ƚo. Wjšchšchi měšchnizy a piřmawuczeni běchu poľni wješela. Šaťo durje šamťnjene běchu i bojoščzu pšched židami, tam wučomnizy

hromadže bedžachu. A wo wuczomnikomaj na pucznu do Emmauka bljšchimy, so bęšche jeju nadžija janicžena. Wulka srudoba wobknujezi jeju wutrobu, jako džešchtaj „my so nadžijachmy, so wón Izraela wumóz budže.“ Tehdy byšchtaj so na słowo teho Anješa dopomnicž dyrbjałoj: „Po malej khwili budžecze mje widžicž. Wy budžecze srudni, ale wašcha srudoba budže so do wješela pšchewobrocžicž.“

„Po malej khwili“, na to dopomni so tež ty w czašu srudoby a czerpjenja. Pšchi tym fedžbui na trošcht šwjatehc pišma: „Prawemu budže šwětlo sašo šhadžecž a wješele pobožnej wutrobje.“ Wjelcž temu Anješej a cžakaj na njeho, wón cže njebudže wopušcžicž ani šakomdžicž. — Hdž so tež njewěrjazy pšchecžiwio czerpjenju wobara, dha dyrbišch tola ty wjedžicž, so pšches czerpjenje a žalosež pucz k węcžnemu, šbóžnemu žiwjenju cže wjedže. Kóždy kšicž je krašny šawdawč bójščeje huady a móžny šredč k temu, so šwjate pišmo rošymišch a wěšch, so po srudobje tvoja wutroba so budže šwješelicž a ničto njebudže tvoje wješele wot tebj: prjecž wšacž. Dowěr so jemu! Po czašu czerpjenja a srudoby pšchindže tón Anješ sašo k tebi. „Po malej khwili“, dopomni so na to w czašu czerpjenja.

Šako bęšche tón Anješ wot šwojich wuczomnikow do njebješ špil, je nadžija jeha pšchichoda a šašojšednocženja š nim wěrjazych niz jenož hódnych cžinila k temu, so wšchemu hubjenštwu tuteho šwěta napšchecžiwio štačž móžachu, ale pohladne pšchichod lubeho mišchtra je jich tež k temu pohnuł, so bychu š czašom hotowi byli, jeha jako šwěrnio a mudriš wotrocžny dostojnje powitacž. Po malej khwili wón sašo pšchindže, so by šudžil žiwych a mowych a budže kóždemu dacž po tym, kaž je žiwj byl. Wjedyrbjało to naš wabieč k temu, so bychmy šwjate a bohabojašne žiwjenje wjedli w šłowach a škutfach? Šak bęchu cži wuczomnizy štajnje hotowi, prjecž cžahnyčž a pola šhryšta byčž.

So bychmy tež my runje šak hotowi byli, k temu dyrbja tež naš te šłowa „po malej khwili“ wutrobnje napominacž. Wi wšchizy derje wěmy, so tudny žaneho wobštajneho měšta nimamy. Tudny je jenož pšchihotowanje ša węcžnošcž, a šchto wě mój kónž, wón šnadž je bliški? A budžemy so wšchizy w tamnej šbóžnošcži sašo wobladačž? Wješele w tamnej šbóžnošcži so jenož tym doštanje, kotšiz šu šłowo „po malej khwili“ š czašom k wutrobje wšali a tudny šwoju šbóžnošcž phtali š bojošcžu a š rženjom. — Duž wobštaraj š czašom šwój dom! Dželaj, dofelž džen je! Šlaj rólnik wobdžela šwoju rolu. Wón wě: „po malej khwili“ je pošdže. Šlaj šnjeryo na Božej roli, wušnywaja šymjo kšchecžijanščeje lubošče a pobožneho žiwjenja, prjedny hacž je cžaš wušnywa nimo! Šchtož cžłowješ šnje, to budže wón tež žnjecž. Abo myšlišch ty, so tón Anješ twoju liwkošcž a lénjošcž w dobrych kšchecžijanškich škutfach tebi mytuje? Šsy šebi hižo juntrócž najpomnił, šak š tobu budže, hdž tón Anješ cže wotwoła?

Duž to šłowo „po malej khwili“ wopomni š czašom a ty budžešch štajnje k wumrjecžu hotowy. Šamjen!

Birnich-Klušchanski.

Pšchetupž a rnczer.

(Pofracžowanje.)

„Šaj, luby šnježe, njeměra, štarošcžow a tšchnošcžow šym nadošcž nashonił na šwojim dolhim puczju žiwjenja; tola šłabošcže mojeje wutrobny šu mi to nahotowale. Tola nětko, — šaj, wy

macže prawo, nětko šym mēr namakal!“ Pšchi pošlednich šłowach wobroczi so wón k džecžom, kotrež bęchu so š počelcžowanjom našdala šestupale. Potom džejšche k Arnoldez macžeri: „Ši jašne hwěšdy we wašchim žiwjenju; šawěšče wšchewomóžny Bóh je wam bohate žohnowanje špožčil!“

A Arnoldez macž wotmolwi: „Šaj, Bohu budž džak ša to! Šsu, kaž wy prajicže, kaž hwěšdy, a nadžijamoj so tež, so wone nam šwęcža, hdž so namaj nóz štaroby nakhili a hdž naju nje-móz podendže. Wale a cžište šmój jich wutrobu šakhowaloj hacž dotal a w lubošcži šu namaj pšchikšilene.“ „Šlejče tola!“ rēcžejšche wona dale, brunowłošatu Wjelkownu džowcžicžku ša rucžku wšawšchi, „š bojošcžu a je štrachom šmój tule w šwojim czašu do našcheho doma wšaloj jako šhudušchki a wopušcženy wopor šleho cžaša. Na škalnišcžach Šymšleho šamjenja šteješche jeje kolebka w frutym hrodže, a dorncželow nadošcž je jej pšchi žiwjenškim drohowanju naroštko, rózow tam žanych narošcž njehašche, šelko šylšow je tež šwěrne macžerine wócžko tam wupłakalo. Ša jenu nóz je jej wótry njecž naua a macž se šmjercžu rubil. Šsmój ju k nam wšaloj, niz jako zušu, ně, jako našchu, a wona je teho štajnje hódna byla!“

Pšchi tyčhle šłowach hladžejšche Arnoldez macž pěknej holcžny włóški.

Wšchón huuty poda pobožny lěšny bratr Arnoldez macžeri ruku. Wón chžyšche jej wšchelake mile šłowa prajicž, tola wutroba jemu pukotajšche a šak móžejšche jenož šakocžiwje prajicž: „Wčejach tež něhdny džecžatko, — džowcžicžku — a šaj, lubu, miłu mandželšku —, tola cžašy — ach, te bęchu srudne, — ach, šak šrudne; — to je so dawno, hižo dawno minyło — wšcho — wšcho — nětko je so minyło“ — —, a potom šwjese so wón na šlawku, šdychujo a štonajo.

Še želnošcžu hladachu Arnoldežy na štareho, a kaž so š kóždym ma, kotryž je mjehšche wutrobny, šak bęšche tež tu: ničto njemóžejšche jemu šłowcžka trošchta prajicž.

Tehdy pšchistupi Wjelkowa džowka k njemu; š lubošcžu wša jeha wokolo a je šylšojtymaj wocžomaj džejšche wona: „Pobožny bratišje, njebudžecže šak šrudny; Bóh, našch Anješ, myšli šawěšče derje š wami!“

Tehdy wupšchestrč pobožny bratr šwojej ruzy a šklóczi mlodu šnježnu k šwojej wutrobje a džejšche: „Bóh požohnuj tebj. lubšcha džowka; šaj, Bóh budž tebi hnadny a šmilny.“

Hišcže khwilku wostachu tu pšchi štarym; potom so pšchecželnje dželichu. Arnoldez nan praji hišcže, prjedny hacž šebi pošledny ruku dachu: „Pobožny bratišje, hdž wy do Draždžan pšchindžecže, pšchindžecže k nam a wotpocžujcže pola naš; wy budžecže nam štajnje witani!“ A šak prošchachu jeha wšchizy, a pobožny bratr jim to tež pšchilubi.

Wšs bęšche so dawno hižo do hole šhubil; ale Wiklawšch šedžejšche pšchecžo hišcže pšched durjemi. Wón bęšche šłowu do wobaju rukow šapřel a myšlešche a myšlešche: Šak mila bęšche rucžka jeje džowcžicžki byla — to bęšche nimo! — Šak lubošcžiwje a pěkne bęšche k njemu rēcžala — to bęšche wuklinežalo! — Šsamlutki, šamlutki!

Wón njemóžejšche a nješmędžejšche nihdy potajništwu rošjaknicž, wón nješmędžejšche k šwojemu džejcžu prajicž: „Ty šy moje džecžo! — Ně! Nihdy a na nihdy! — Ničto to šhonicž nje-šmē, ničto! Šchto by to tež pomhala? Čžu wam wašch mēr wobšhowacž; wy wšchizy dyrbicže mje ša morweho mēcž; jenož jako pobožny lěšny bratr čžu so wam bližicž“, šórbotajšche wón šam k šebi. — —

Ššlónčžko bęšche šwój pucz na njebješkim wobłutu nimale došonjalo; wón tam hišcže šedžejšche. Šswoje pošlednje pruhi ščelcžejšche wone k njemu; potom so šškowa. Wjecžorne šera blyšcžachy so na mrócželach — tež te so minyču. —

Pušcžint doindže do šwojeje kšěžki.

Šsamlutki! Šsamlutki! — —

V.

Wulki mór.

Bęšche dženi šwjateho Šakuba 1419.

W róknej jštwi Draždžanščeje radnizy šteješche dolhe blido. Tu bęšche jenož radnym šnježim a doštojnym hošcžom šemjanšcheho wukłhoda, abo hewak wošebnym ludžom dowolene, šastupicž, so ša dolhe blido šynycž a so wofšchewicž. Nimale wšchizy radni šnježa bęchu so tu šeschli, tež někotšy druhy wošebni mēšcženjo. Jenož mēšcžčanosta Šanšo Čžuł tu hišcže njebęšche, a tola cžakachu wšchizy runje na njeho.

„Wón je mi zyle mješče flubil, so pschindže, hdyž je dženža pschipołdnju psches wrota jěl. Pschinježu wažne powjeicze i Czech, je mi hišče pschivolal“, jarěcza lékař Nikol.“

„Schtó tež to budže? njeje hewaf nicžo naspomni?“ woprašcha so Hanžo Surban.

„Nicžo“, wotmolwi Nikol, „wjele dobreho to njebudže, to bym na jeho mješwoczju wuczital. Tak wjele je mješte: wifowanjska droha i Prabi hacž na mješy so hišče njetwari; duž tež Sakska njetwari. Tak je mješczanošta wobczěžny pucz bjes dwěla podarmo czinił.“

„Haj, haj“, džeiche lawnik, „mnohe je so stalo a potajalo, a wscho pschipołdnju studne cžabny! Scže wy wczera czerwjenu pruhu na njeby wuhladał?“

„Ně!“ wotmolwachu czi drusy.

„Ja pat bym ju widžal; bješche dolha a wiješche so podobnje jako had“, jarěcza i nowa lawnik; „tajka je so tež na njeby potajala w lěcže 1349; moja wowka je ju šama wuhladała a je mi to powjedala. Nětotre nožy ja zobu je widžecž byla. Na to so na šyna wulke wody pschislye po Łužizach, po Sakskej a Duringskej a so pschi Sprewi, pschi Łobju a pschi Šsolawje wjele schody nacžinile. Potom je w Sakskej iliwł pschischoł a je ja jenicžku nóz zylu wješ, Popjelniža rčazu, je wschěmi twarjenjemi, i zyrkwju, kžezemi, hrodžemi, człowjekami a škotom, jahrodami a schtomami tak do cžišta wotplawil, so rano wjazny widžecž njebješche, so je tam hdy wješ byla. Wóšom a wóšom džešacz ludži je tam šwoje žiwjenje šhubilo. Potom je wulki a žalostny mór pschischoł, so je w Sakskej na jedyn džen na džešacz tyšaz ludži semrjelo. A hdyž je so hrošna khorosč šhubila, je drohota pschisčła, so so w Draždzanach ja kórz žita 32 tolet placžili.“

„Tež w horach so podobne džiwy a šnamjenja na njeby wuhladał“, powjedajche radny knjes Surban, „šlužobnik pschi kurwjerchskim dworje, kotryž je na šwjatki doma pobyl, je to šam wuhladał; wón je to tež kurwjerchkej powjedacz dnyrbjal.“

„Powjedajče nam jenož wo tym!“ jawolachu wschitzny njesčezepni.

„Duž dha pošluchajče!“ šapocža Surban. „Na šwjatki so w hórskich mještach a na wšach žalosne plomjenja a krejczewjene hwězki na njeby widželi. Dwe cžornej mróczeli stej napschecžo šebi stalej, a w kóždej mróczeli so bile pruhi šchizowane byle jako dolhe hlebije. Tež so nětoti w mróczelach blyšczate mješče wuhladał a so hrošne a žalosne schumjenje šapšycheli, jako by so i hlebijemi bilo. Tak je widžecž bylo dwaj wječzoraj dolho.“

„Schtó chžyl to wuhudacz?“

„Wójna a mór pschindžetaj!“

„Žalostne a šrudne cžabny pschindu!“

„Schtó wě, kajku powjeicž tež to nam mješczanošta pschinježe?“

Tak prašchachu so jedyn po druhim a wschitzny šebi šradžichu. Mješ tym so durje wotewrichu. Radny knjes Arnold, kotryž durjam najbliže šedžičhe, schepny šwojim towaršcham: „Mješczanošta hižo dže, lubi knježa; nětko wschitko hnydom šhonimy!“

S postrowom kóždemu ruky podawšchi šyny so wón ja blido na šwoje mješto. Potom šjedže šebi wošpjet psches cžolo, kaž by šebi chžyl cžežke myšle šahnacž. Potom jarěcza pomalu, nutrnje a pošny starosčow: „Šórke cžabny, wójna a wulke štróžele šakaja psched mješami. W Czechach je hižo wójna; je wulki džiwo, so bym dženža mješ wami; bym šmjerczi i wulkej nušu wuczefnył. Do Prabi dojewšchi pytnych hižo njeměr mješ Pražanami. S radnymi knjesami njemóžach šebi nicžo šradžicž. Šdyž wo našch naležnojczach šarěczach, praji mješczanošta: „Šuby knježe, na to šebi nětkole njemyšlimy, so bychmy wifowanjsku drohu hacž na mješy twarili; mamy nětkole hłowu pošnu i druhimi wěžami.“ Šo zylm kraju so hižo žehli; a wina nad tym je, so so šana šuša w Kostnizach špalili. — Šdyž džěch domoj na moju hospodu w kórcžmje, mješwješche so hižo na wschěch hašach se wschěm móžnym a njemóžnym ludom; jenož i nušu bym so pschedobyl. Wječzor šapocža so šběžł. Radnižu so nabběhowali a mješczanoštu a šchěšnacžoch radnych knjesow so i wofnami won šchwikli do hlebijow delkach stejazeho šběžkarškeho luda. Ša bym hišče tu šamu nóz wotjěl, hewaf by so šnano wo moje žiwjenje stalo; tež psched mojej kórcžmu šhromadžejche so lud.“

„Šlejče! tamne šnamjenja na njeby!“ šawola jedyn i pschitomnych. „Nješšym to hnydom praji!“

„Tola i tym njeje hišče došč, budže hišče hórje“, ja-

powjeda mješczanošta i nowa. „W horach je mór šaczahnył. Šižo so šfizecžo na mór wumrjeli. Mór je pschischoł, kaž paduch w nožy. Šamny tydžen so wschitzny hišče strowi byli. A šrijedny runje je pschischoł pošelmit i Šippoldišwalda; tón je mi powjedał, so je mór tež tam hižo šaczahnył. Mój wuj, tamnišchi mješczanošta, je přeni na mór wumrjel.“

Wschitzny wobłědnjchu a šdychnjchu: „Mór! Šóh budž nam hnydom a šmilny a šwarny naš!“

„Šlajče, w Šippoldišwaldže! Mróczel njeje šhala!“ praji Surban. Šešar pat šarěcza i porokom: „Šlejče, lubi knježa, nětkole mór šašo šaczehnje; ja nětotre dny je šnano tež hižo do našcheho mješta šaczahnył. Tola mješče mi; doniž so wo lěpšchu studnjazu wodu njepoštaramy, njebudže ja naš šepje. A hdyž tu hnoj a njerjad mješazy dolho na hašach leži, kaž so dženža pola naš štawa, a šchtož dnyrbju Bohu wuštoržicž, tež budže mór štajnje a štajnje šašo psches našche wrota šaczahowacz!“

„Wy macže wěcže prawo, knjes šekarjo“, mješesche Arnoldž knjes i cžicha šekarja štorčiwšchi, „tola njerěczče wo tym pschewótije; hewaf waš jako šušarja a šeho ducha špala. Schto chžesč tu šapocžecž. Šolan, mlody radny knjes, a ja šmój jenicžaj, kotrajž chžetaj tele njedostatki wotštronicž; ale wschitzny drusy so špjecžuja; woni mēja, so je šchłoda pjenjes a wužitka tajke nowjenja tež njepšchinježu.“

„Wy šawěcže hřěšnje rěczicže, šekaršči knježe“, šarěcza mješczanošta kručže a nutrnje, šekarjowe šłowa wušlyšchawšchi; „to je Šoža wola, so so tak štanje, njerěczče tak hřěšne šłowa, wy móhli so jich hišče kacž!“

„Něczče wy, šchtož so wam špodoba; ja wěm, šchtož bym prajił“, wotmolwi šekar poštanjšchi a wotěndže.

(Šofracžowanje.)

Šchelake i bliska a i daloka.

Šserbška předarška konferenca šhadžuje so kóžde lěto dwójny w Budyšchinje a to šrijedu po šwjatkach a něhdže w novembrje. Šeška so njehodži nalětnu šhadžowanju šrijedu po šwjatkach wotmjeć, duž budže wona hižo šrijedu a to šchtwórtk dwazyty džěš meje. Šserbška konferenca škutkuje i wulkim žohnowanjom dolhe, dolhe lěta pod wodženjom knjesa šararja D. Šmicha a šastupuje naležnojče našch šerbškich wošadow. Mještopšchedšynda konferencny je knjes šarar rycžer Šakub a pišmawjedžer knjes šarar Šólcž i Budyšchinka.

Šdyž je nětko rjane nalěcžo k nam šaczahnył a w štwórbje nowe žiwjenje wotucžilo, šapocžnu so tež i nowa našche poboczne konferencny šerbškich duchownych, kotrež so w šymje wotpocžowacz dnyrbjale, a šajšojnyž bratiža so šhromadžuja k šhromadnemu bratrowštemu rošpominanju šwojich wažnych šajšojniškich nadawšow. Wny mamy šczěhowaze poboczne konferencny bjes šerbštimi šajšojništimi bratrami:

1. Poboczna Špyteczaniška konferenca pod wodženjom knjesa šararja D. Šmicha.

2. Konferenca knjesow duchownych Šudešczanškeho, Šwječzanškeho, Šušczanškeho a Šodžiškeho pod pschedšydstwom knjesa šararja Šróšafa-Šudešczanškeho.

3. Nješwacžidliška konferenca pod pschedšydstwom knjesa šararja rycžerja Šakuba.

4. Šomorška. Šschedšynda knjes šarar Šubiza i Šufez.

5. Šmalešchanška. Šschedšynda knjes šarar Šólcž-Šudyšchinkšči.

Šóh lubny šknjes chžyl miłosčiwje našche džělo w tutych bratrowškich šedženjach tež w tutym lěcže pošohnowacz. Wny bychmy rad tež pschěhlad konferencow lubnych pošuškich šajšojniškich bratrow tudy podali! Duž pošymy teho abo drugeho lubeho šajšojniškeho bratra, redaktorej powješcz pošlacž wo konferencach, kotrež maja šerbžny duchowni w Šruskej, so bychmy to lubym cžitarjam šjewicž móhli a so by i tym našch pschěhlad pošpołnišchi byl.

Šaž hižo do přědka wošjewichmy, so so pošndželu 3. meje šrijedawšchi šchulerjo Šudyškeho gymnastija w Budyšchinje k šwojemu džěšaczlětnemu šwjedženjej šschli. Šwoprawdže hnyjaze bješche widžecž, tak štari pschecželjo, kotriž so njeběchu dolhe lěta wuhladał, so witachu wopomni rjany cžab pschecželstwa mlodosče. Šašchi Šserbja běchu tam w rjanej licžbje šastupjeni, došelž tola wjetšchi džěl šerbškich mlodžencow, kotriž chžedža študowacz, psches Šudyški gymnastij pschindže. Ššches 100 štarych šchulerjow bješche so i zyla šschłó a tón krašnje poradženy šwjedžen žiwje wob-

fwědźci, so stari něhduschi Budyšy gymnastastojo sabyli njejšu, kajki džak šu swojej wučerjni jako duchownej maczeri winoćzi.

Dary sa našch nowy Maczicžny dom móža šo wotedać pola knjesa Ssmolerja abo pola knjesa pschekupza Mjeterwy w Budyšchinje. Mjesabudžny to!

Wulkowójwoda Bjedrich Franz III. Meklenburgsko-Schwerinski je w haprleji po dolhim čerčpenju wumrjel. Jeho šyn hiščeže Draždžanski gymnasti wopytajo je hiščeže pschemlody knjestwo šam wjesć, duž je sa njeho wójwoda Jan Albrecht knjestwo do rukow wšal. Ssmjercž šebi krótki čaš pođžičeho šašo po jeneho f šerschezinskeho doma w našchim wótznyh kraju pschiudže. Wón wumrje prynz Wylem Badenski. To běšche dobry konservativny, fšeschezijanszy smyšleny muž, kotryž je we wójnje 1870 a 1871 smužiče sa šwój wótzny kraj wojował. Kana f wójny je tež f pschicžinu jeho šažneho wumrjecza. Jeho šmjercž je čim bóle wobšarowacž, dokelž wón w šwojim kraju, hđžež je Bohu žel šwobodna myšl na pucžu dobyčza, se šwojej wošobu šastupowasche sa dobre stare fšeschezijanske waschnje a smyšlenje.

Našch kšěžor je psched krótkim awstrijskeho kšěžora wopytal a krótki čaš po tym je awstrijski kšěžor pola ruskeho kšěžora pobyl. Najważnišche pschi tymajle wopytomaj je bjes dwěla rošrěčowanje wo grichisko-turkowskej wójnje a jeje wulónzu bylo. Kaž šo šda šu čzi 3 kšěžorojo w šwojich nahladach psches jene a ničšo bóle pschecž njeje, hacž to, so by tak wostalo. Wostan nam tale dobra nadžija, hacž runje chze nam wona sferje wupadnyč, hdyž šebi něčzišche štejniščežo wójny a woczatomnych šezehwkwow bliže wobhladujemy. Turkojo šu wulke dobyče činili a woni šo bjes dwěla jako dobyčzerjo domoj wróčza. Ale woni tež hižo potajuja, šo šu dobyli. Šordosčž jim šapocžina we wutrobje hrajfacž. Šchto budža šebi woni wot Grichow sa wuměnjenje žadacž, hdyž mēr šezinja? Mało najšferje niz. Al budžemy my pschihladowacž jako fšeschezijenjo, hdyž Turka, pschibahany njepšchecžel fšeschezijansywa, šo nam škónčnje šady šhibjeta wušmėje? To je wěšta wěž, šo šu Grichojo wójnu lóhkomyšlnje šapocželi — ale hdyž šebi wšchitko prawje rošpominamy, je tola hluboka pschicžina wójny, šo je šo grichiski lud wabjenty čul, sa šwojich šobušfšeschezijanow w šmilnej luboćzi wustupicž, kotryž buchju wot póhanskich Turkow w Armenijskej a na šupje šreta džiwje morjeni a škónzowani. Druhe europiske wulkomozy Bohu žel šmērom pschihladowachu.

Rošomna macž.

(Podawš se žiwjenja.)

Knjeni M., mandželšta bohateho pschekupza we wulkim měšče, běšche dobra a rošomna macž. Runjež běšche tam šamoženja doščž, wona šwoje džěczi čžiče po jednorym a dobrym fšeschezijanskim waschnju woczahny.

Dokelž dyrbjesche muž w šwojim powołanju husto tydženje a měšazy dolho po morju wonkach wokoło pucžowacž, měšesche wona dom hladacž. Šorjadnje rano a wječor by wona džěczi a čželedž hromadže šwołala, šo by jim ranjšchu a wječornu modlitwu wučitala a f nimi šo modliła.

Šlužobnych a šlužobne džowki by wobhladala, kaž bychu f šwójbje šlušchale a by f nimi najpschecželnišcho wobšhadžowala, kaž prawa macž, a by jich tež šwēru napominala, hđžež by něhdže trjeba bylo. Pschede wšchem by wona njecžerpila, šo bychu jejne džěczi šo hdy pschecžiwjo šlužobnym njepošlušchne wopokasale. Wote wšcheje mlodočže by je na to šwocžila sa kóždu wopokasaju šlužbu šo podžatowacž a wo nēkajtu pomoz pschecželniwje prošecž.

Duž běšche wona wšcha šrudžena, hdyž jedny džēn f temu pschiudže, jako runje jejna džēšacžlētna džowka Marfa šo na štwinu holzu hōrschesche a jej hordže praji:

„Šchto šebi ty po prawom myšlišch? Ša tebi njemēla ničšo pschikafacž? Dyrbju tebe šuano prošecž, šo by nětko škónčnje tak dobra byla a mi hłowu čžešala? To by mi runje bylo! Mjesabudž ju, šo šy ty našcha džowka — a šchto šym ja!“

„Šchto ty šy?“ pschetorže ju kruty hlōš maczerje a mała hrēšchniza šo wšcha šastrōži. „Njepošlušchna, mała, hlupa holza ty šy, kotrejž šo jenož teho dla pošlužuje, dokelž šebi hiščeže we wšchitkich wēzach šama pomhacž njemōže.

Pschikafacž ty šejnje f žyła ničšo nimasch, pschetož wona mi šluži — niz pak tebi, njerošomnemu džěcžu.

Ša kšostanje twojeho njehōdneho šadžerženja dyrbješ šo wot nětko šama šlěfacž a wobšefacž. Dale ty, hdyž šo džēnša f twojimi šotrami džēnša popođnju wukhodžuju w rjanym lēšu, domach wostanješch.“

Marja šo šylšy f woczow lijachu a wona macž prošchesche, šo njeby tak fruta byla.

„Ale macž fruta wosta. Wona derje wjedžesche, šo by nětko šlaboščž džěcžu se šchodu byla.“

Šako šo macž wječor domoj wróčzi, tej malej šo hordžazej holčžy hiščeže juntrócž porokowasche, šchtož běšche šawinowala a jej do šwēdomnja rēcžesche. Šjes druhim wona praji:

„Wōh wšchaf je rošdžēl šchtantow ša našche žiwjenje postajil, ale w jeho woczomaj šu wšchitzy čžlowjekojjo runi a wōn chze, šo bychu šebi w luboćzi a f počžesčžowanjom napschecžiwjo šupili. Džěczi pschede wšchem šebi njepšmedža dowolicž pschecžiwjo šlužobnym hordži a njepošlušchni byčž, pschetož wone wysche nještea, a šnjesowu šapochtoł jašnje doščž wupraji:

„Kaž dolho je herba džěcžo, njeje bjes nim a bjes wotrocžkami žadny rošdžēl.“

Hdyž je naš Wōh f hnadu na wošobne měšto šajil, wōn ša tym na žane waschnje prawo njedawa pschecžiwjo mjenje wobšhadženyh hordostnje a njepšeschezijanszy wustupowacž.

Duž je moja myšl: čžesčž tež kóždeho šprawneho šlužobneho tak wyšoko, kaž wyschšescheho.

Duž šo nadžijam, šo mje pschichodnje wjazy tak njepšrudžišch, ale šebi na to pomyšlišch, fak by tebi we wutrobje bylo, hdy by na šejninym měšče byla, kotraž šebi f džēlom šwojeju rukow šwój šhlēb šašluži, a džěczi jeje knježich f nej tak njeluboščžiwje a hordostnje wobšhadžuja.“

Marja, kotraž njeběšche šle, ale njepšchemyšlene džěcžo, f nowa šaplaka. Šej běšche šwojeho šadžerženja wutrobnje žel. Wona praji:

„Wodajče mi, luba macži! Ša to wjazy njecžinju.“

Macž Marfu wokoło šchije wša.

„Tak je prawje, lube džěcžo; a nětko dži a wotprošč to šejnje. Ty šy jej to winojta, pschetož, ty wēšch, f kajšej šwērnosčžu je wona tebe hladala, hdyž běšche ty šhora.“

Marja šahanibjena f hłowu šiwasche. Wona šo dopomni, fak běšche šejna w tamnych čžezkich tydženjach f wulkej luboćžu jej bliško byla.

Wona jej wšchitko wotprošy a praji: „Luba šejna, njebudž šla. Mi je wutrobnje žel, šo šym tajša hrošna pschecžiwjo tebi byla. —“

šejna w luboćzi to džěčžo f wutrobje ščeže a f polōženej wutrobu wona šašo f maczeri šhwatasche.

Wot teho čžaša běšche ta holčžka pschecžiwjo šlužobnym wšcha pschecželniwa a macž žaneje pschicžiny wjazy njemējesche ju teho dla pošwaricž.

„Šordosčži njedaj ani w twojej wutrobje, ani w twojich šłowach knježicž; pschetož wona je šapocžatf wšchitkeho škaženja.“ (Šob. 4, 14.)

Mēšchto f rošpominanju.

Štary štwjerdzemy hrēšchnik běšche husto prajil, šo wōn njemēri, šo je žana hela. „Pschetož“, wōn praji, „ja šym nětko hižo 70 lēt štary a nješšym nihdže měštna nadeschol, kotremuž bychu hela rēfali.“

Šunu tele jeho rēcže tež jeho mały wnucžk šašlyšcha; tōn šo hnydom praschesche: „Džēdo, icže wy tež hižo juntrócž wumrjel?“

Daljšche dobrowólne dary ša wbohe armeniske šyrotu:

Š Šrodžičezanskeje wošady:

M. M. f Mchornja 2 hr. — np.

Š Michalskeje wošady:

Mjemjenowany 2 = — =

Mjemjen. f Čžichonž 3 = — =

Mjemjen. 3 = — =

Wšcho hromadže: 10 hr. — np.

W mjenje wobohich šyrotow wutrobnu džak praji

J. Gólcž, šarač.